TEKIJÄN-OIKEUDEN RAJAT, LUVAT JA LISENSSIT

12.6.2015

Kirjastopäivät 2015

PsM Tarmo Toikkanen

Tämä teos, jonka tekijä on Tarmo Toikkanen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.

Asiasanalla löytyneet kysymykset

Kysy

Vastaukset

Haku

Hakemisto

Tietoa palvelusta

Vastaajakirjastot

Muita Kysy-palveluita

Kysymys	Vastattu
Harrastan maalausta ja olen ensimmäistä kertaa saamassa töitäni pieneen paikallisen...	3.6.2013
Kerrotko, miten elokuvia saa (ei saa) esittää koulussa. Voiko missään tapauksessa esittää kokonaan?...	30.11.2006
Onko laillista, jos menen kirjastoon lainaan CD-levyn ja menen kotiin ja sitten kopioin kaikki levyn...	7.3.2007
Onkohan olemassa nuottikirjaa / nuotteja netissä Negativen kappaleista. Etsisin erikoisesti 'Still...	5.9.2005
Etsin An der schönen blauen Donau -kappaleesta sellaista äänitettä, jonka esitys olisi tallennettu...	16.1.2014
Millä perustein kirjastokorvauksia jaetaan,	12.12.2006
Oliko kirjaston levyjen kopiointi lainaajan omaan käyttöön laillista ennen tekijänoikeuslain...	9.2.2006
Hei! Löytyykö aineistoa musiikkiin liittyvistä tekijänoikeuksista? Tarvitsen tietoa koulutusta...	5.4.2012
Miksi kirjaston dvd-elokuvien ilmoitetut hankintahinnat ovat niin korkeat? Äskettäin esimerkiksi...	6.8.2012
Etsin Helsingin seudun kirjastoista teosto-vapaata (eli ilmeisesti ennen vuotta 1964 äänitettyä)...	19.3.2015
Saako äänikirjaa esittää julkisesti (esim. koulussa)?	19.9.2005

Jaa tämä sivu:

Like 0 Twiittaa g+1

TAGS: TEKIJÄNOIKEUS

Päivikki Karhula: Verkkotilan muutos – sananvapaus, yksityisyydensuoja ja tekijänoikeudet kirjastojen avain

1 vuosi sitten / 227 katselukertaa / Koulutuskanava, Lainsäädäntö ja

Pekka Heikkinen kertoo e-aineistojen tekijänoikeuksista

2 vuotta sitten / 159 katselukertaa / E-kirjat, Koulutuskanava, Lainsäädäntö ja tekijänoikeudet

Lakimies Pekka Heikkinen

HAE

Hae koko sivustolta ...

SUOSITUT

Lisää videoita ...

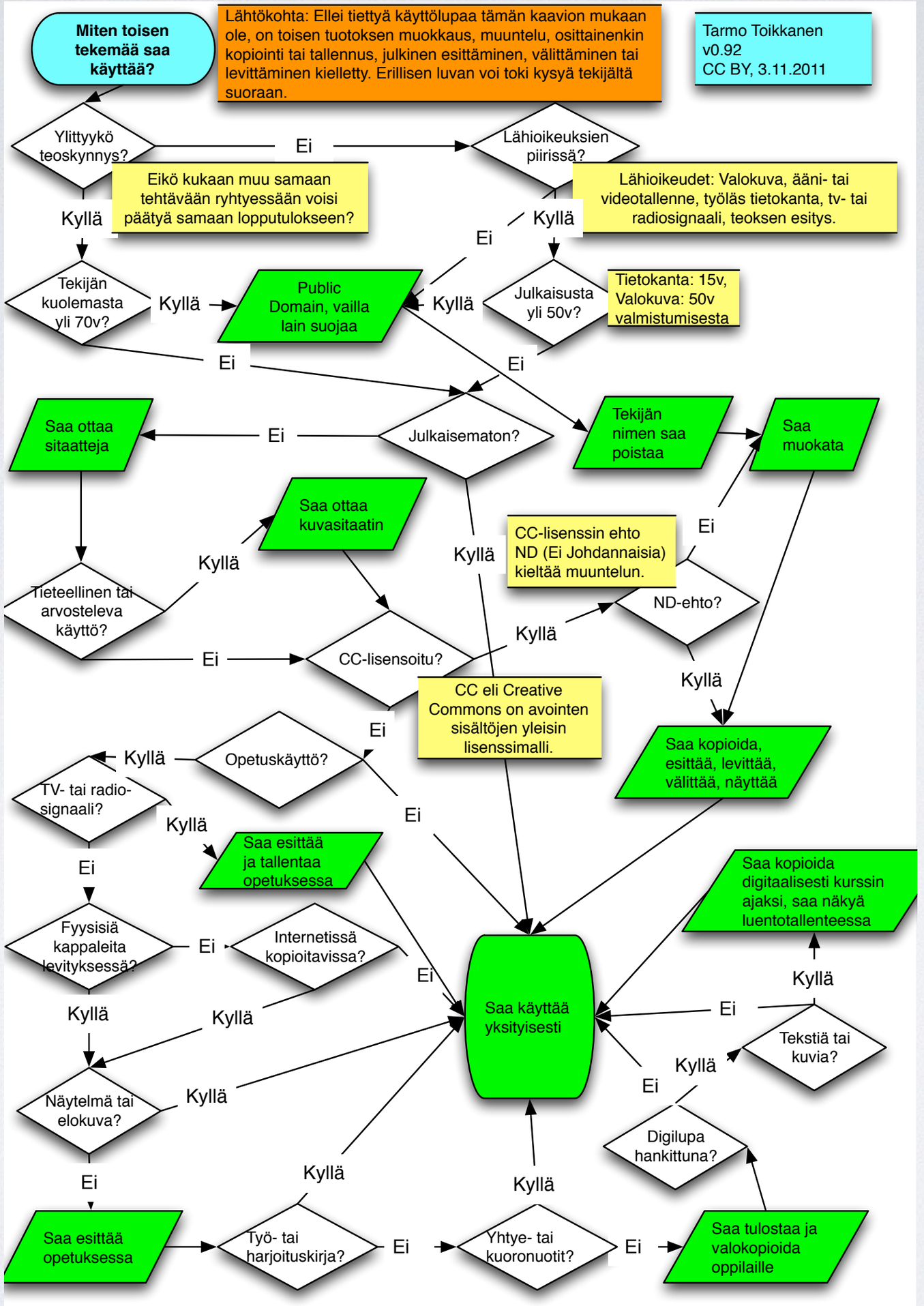
Miten toisen tekemää saa käyttää?
Lähtökohta: Ellei tiettyä käyttölupaa tämän kaavion mukaan ole, on toisen tuotoksen muokkaus, muuntelu, osittainenkin kopiointi tai tallennus, julkinen esittäminen, välittäminen tai levittäminen kielletty. Erillisen luvan voi toki kysyä tekijältä suoraan.
Tarmo Toikkanen
v0.92
CC BY, 3.11.2011
Ylittyykö teoskynnys?
Ei
Lähioikeuksien piirissä?
Eikö kukaan muu samaan tehtävään ryhtyessään voisi päätyä samaan lopputulokseen?
Kyllä
Lähioikeudet: Valokuva, ääni- tai videotallenne, työläs tietokanta, tv- tai radiosignaali, teoksen esitys.
Kyllä
Ei
Tekijän kuolemasta yli 70v?
Kyllä
Public Domain, vailla lain suojaa
Kyllä
Julkaisusta yli 50v?
Tietokanta: 15v, Valokuva: 50v valmistumisesta
Ei
Ei
Saa ottaa sitaatteja
Ei
Julkaisematon?
Tekijän nimen saa poistaa
Saa muokata
Saa ottaa kuvasitaatin
Kyllä
Kyllä
CC-lisenssin ehto ND (Ei Johdannaisia) kieltää muuntelun.
Ei
Tieteellinen tai arvosteleva käyttö?
ND-ehto?
Ei
CC-lisensoitu?
Kyllä
Kyllä
CC eli Creative Commons on avointen sisältöjen yleisin lisenssimalli.
Kyllä
Saa kopioida, esittää, levittää, välittää, näyttää
Ei
Opetuskäyttö?
Kyllä
TV- tai radio-signaali?
Kyllä
Saa esittää ja tallentaa opetuksessa
Ei
Saa kopioida digitaalisesti kurssin ajaksi, saa näkyä luentotallenteessa
Ei
Fyysisiä kappaleita levityksessä?
Ei
Internetissä kopioitavissa?
Ei
Kyllä
Kyllä
Saa käyttää yksityisesti
Kyllä
Ei
Tekstiä tai kuvia?
Näytelmä tai elokuva?
Kyllä
Ei
Kyllä
Digilupa hankittuna?
Ei
Saa esittää opetuksessa
Työ- tai harjoituskirja?
Ei
Yhtye- tai kuoronuotit?
Ei
Saa tulostaa ja valokopioida oppilaille

MUIDEN OIKEUDET TOISTEN TEOKSIIN

s. 65-78

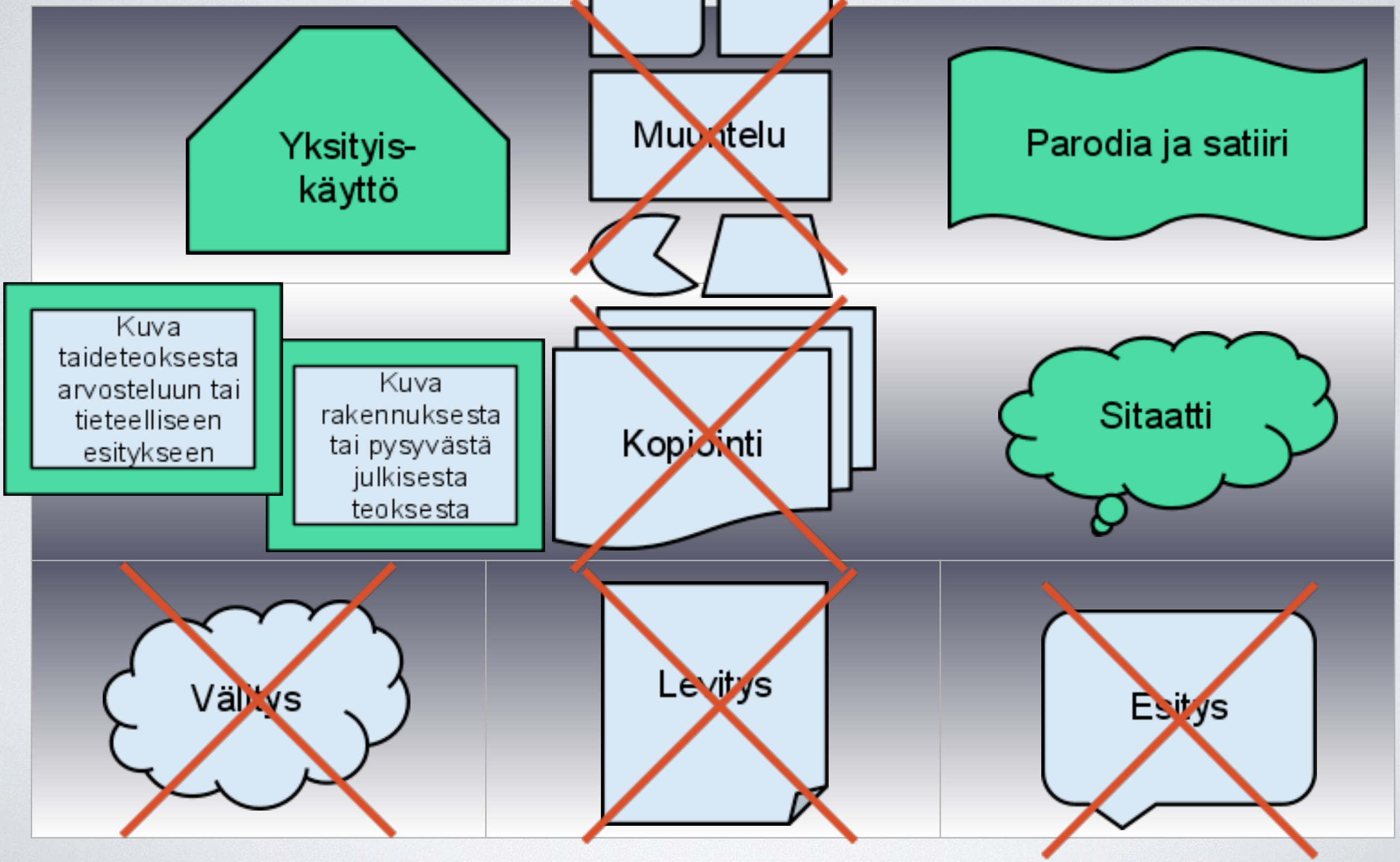

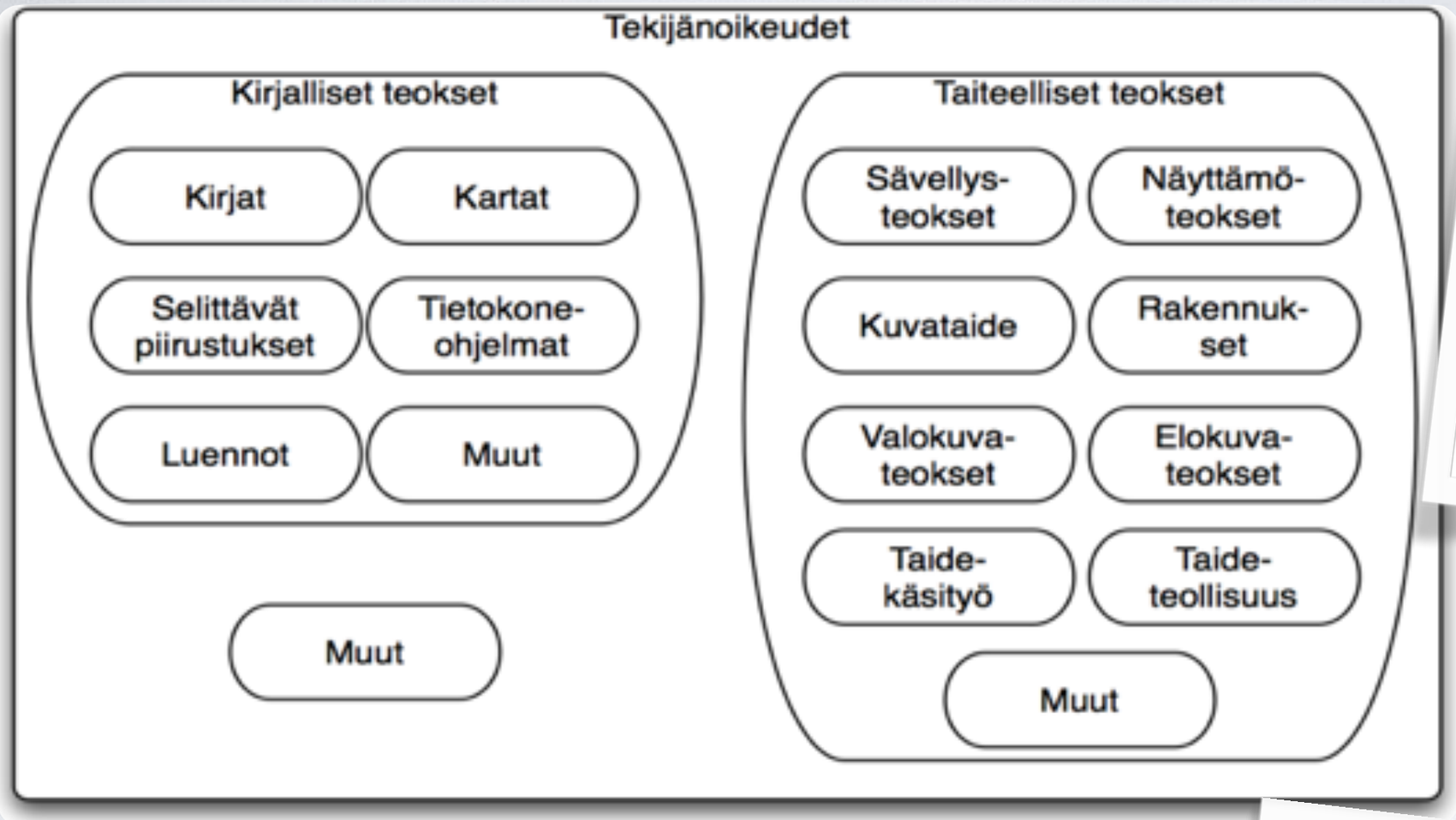

Vaatimus omaperäisyydestä! Oikeudet kuuluvat tekijöille (ihmisille).

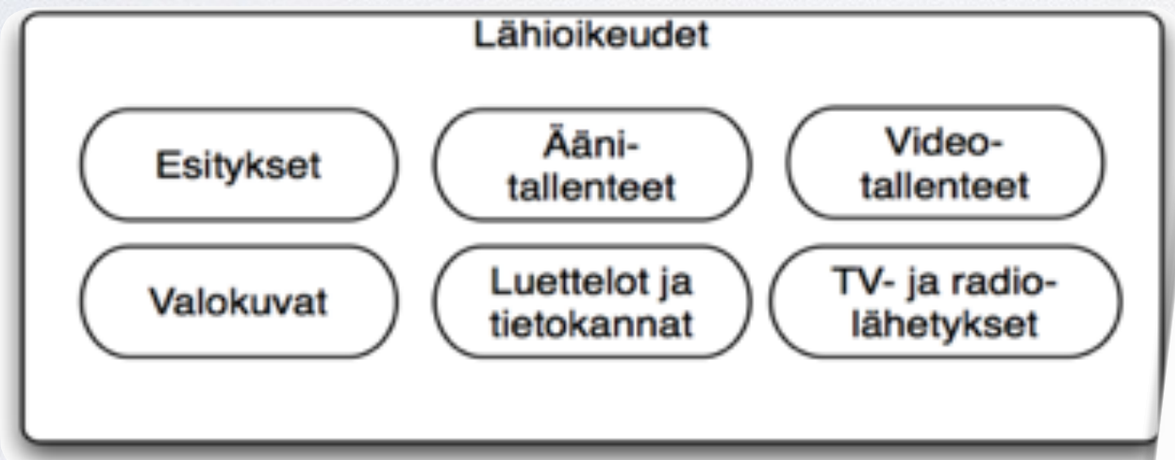

Ei omaperäisyys-vaatimusta! Oikeudet kuuluvat tuottajalle.

TEOS
ON RIITTÄVÄN
OMAPERÄINEN, JOS
KUKAAN MUU SAMAAN TEHTÄVÄÄN
RYHTYESSÄÄN EI PÄÄTYISI SAMAAN
LOPPUTULOKSEEN.

Kuva: Sebastian Mary, CC BY-SA

s. 31

ESIMERKKEJÄ

Teoskynnys alittuu	Teoskynnys ylittyy
• Selittävät piirustukset • Sähkeuutiset • Tavanomaiset lyhyet viestit • Useimmat tavanomaiset valokuvat* • Reseptit, käsityöohjeet, työohjeet • Vieraalla kielellä tehdyt alkeelliset harjoitustekstit • Matematiikan harjoitustehtävät • Ympäristön äänien tallenne* • Valvontakameran videotallenne* • Musiikkikappaleen orkesteriesitys* • Tylsät luentodiat, luentodiojen ulkoaluku • Puhelinluettelo* • Tavanomaiset piirustukset • Tietokoneella tehty tavanomainen grafiikka • Ruutukaappaukset • Luento- tai kurssisuunnitelma • Tietokonealgoritmit	• Nuotit, musiikkikappaleet, sanoitukset • Runot • Proosateksti, ainekirjoitukset • Kirjat • Blogikirjoitukset • Uutiset • Videoaineisto* • Omaperäiset luentodiat • Opettajan puhuma improvisoitu luento* • Maalaukset ja taidegrafiikka • Kaikki kartat • Tietokoneohjelmat • Poikkeuksellinen infografiikka

*) Tuotos on lähioikeuksien suojaama

SELITTÄVÄT PIIRUSTUKSET

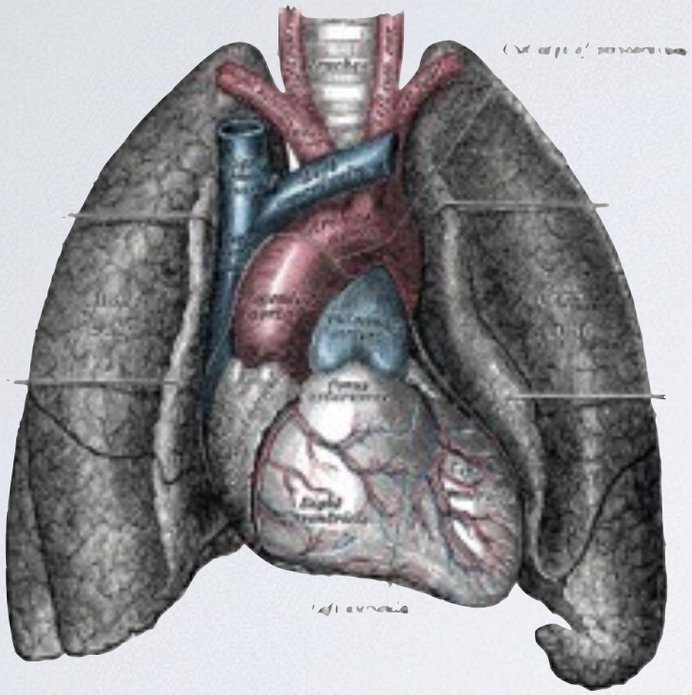

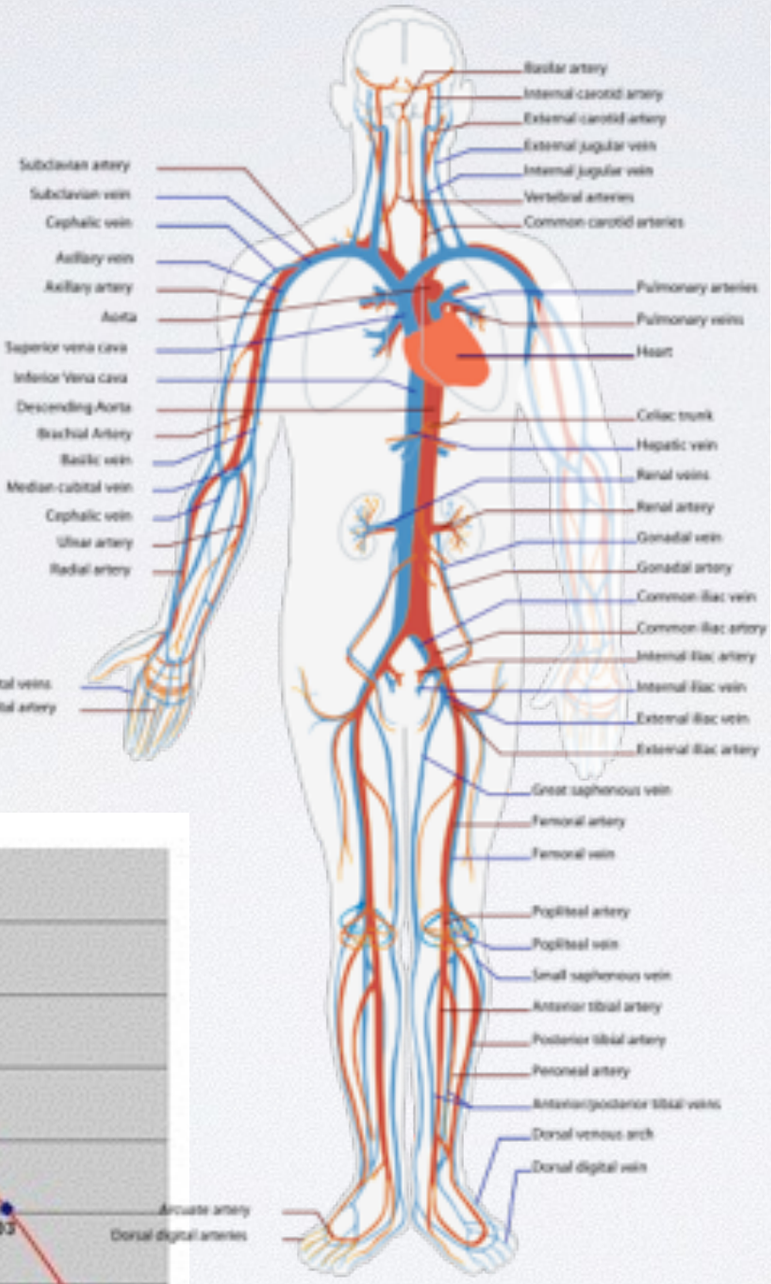

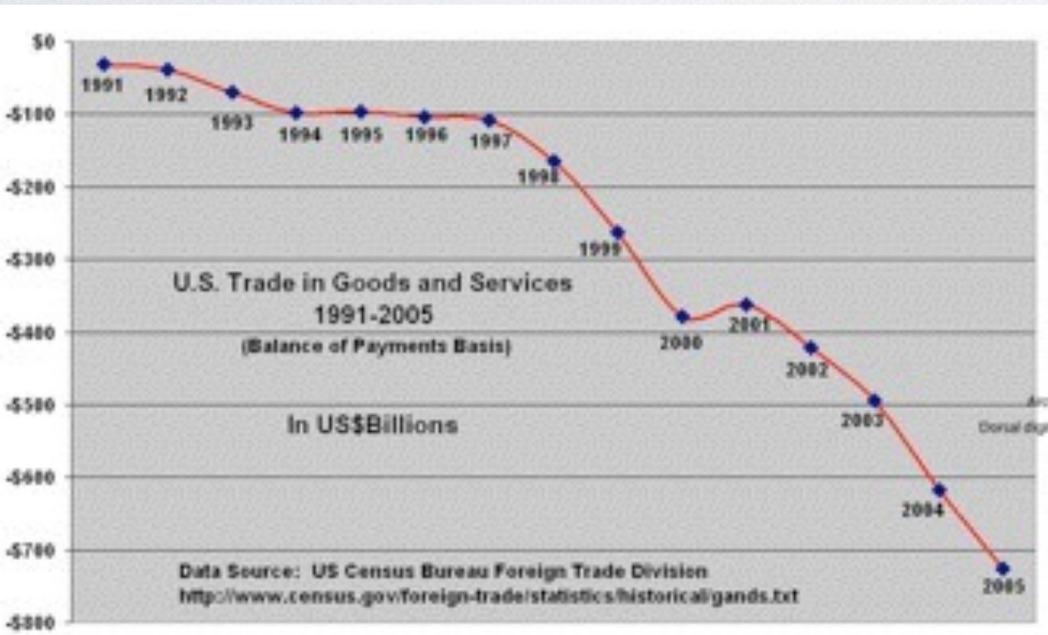

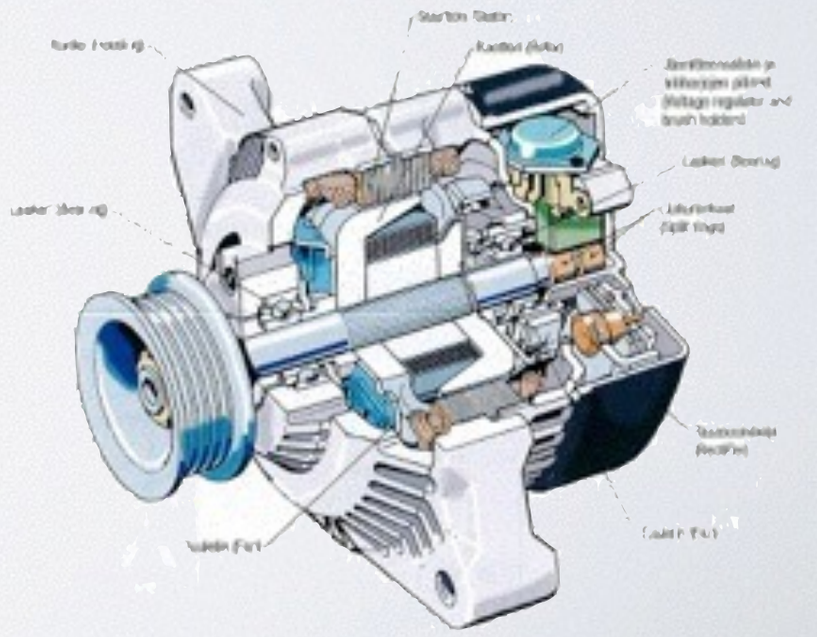

Esitysten tallentaminen reflektiota varten

Posted on 31.10.2012 by Tarmo Toikkanen

Viikon pulma: Olen ymmärtänyt, että opetuksessa saa esittää teoksia, eli oppilaat voivat vaikka esittää musiikkikappaleen. Saako tämän esityksen tallentaa? Mitä tallenteella saa tehdä ja mihin käyttötapoihin tarvitaan oppilaiden tai muiden lupia?

Opetuksessa saa tosiaan esittää julkaistuja teoksia, eli musiikin soittaminen CD:ltä, kitaralla, laulaen tai muilla menetelmillä on sallittua. Luvan ulkopuolella ovat elokuvateokset, eli oleellisesti videoaineisto. Tähän esitysoikeuteen ei kuitenkaan kuulu oikeus tehdä kopioita teoksista. Pari esimerkkiä:

Opetuksessa tehdyn esityksen saa tallentaa välialkaisesti, esityksen reflektiota varten. Tallennuslaitteisto on ehkä useimmin älykännykkä eikä oikea musiikkistudio, mutta sillä ei ole merkitystä – kunhan tallenne reflektion jälkeen poistetaan. Kuva: Tulane Public Relations, CC BY

- Opettaja voi esittää CD-levyltä musiikkia, mutta ei CD:ltä kopioiduilta mp3-tiedostoilta.
- Opettaja voi videotykillä esittää tekstiä ja kuvia verkkoselaimella suoraan verkosta, mutta ei kuvia, jotka hän on kopioinut verkosta omalle koneelleen.
- Opettaja tai opiskelija voi lukea ääneen kirjaa tai esittää instrumentilla sävellysteoksen, mutta tätä esitystä ei voi tallentaa (sillä tällöin syntyy kopio).

Uusimmat kirjoitukset

Esitysten tallentamin reflektiota varten 31.10.2012

Tehoratsia käynnissä – kerro oppilaille, miten kuvia voi netissä käyttää laillisesti 29.10.2012

Avoimuus kehittää on osaamista 24.10.2012

Saako oppikirjan valokopioid jos se sisält harjoituksi 22.10.2012

Tuotenime logot opetusmateriaalissa 15.10.2

Mitä kaikk avoimella oppikirjall tehdä 11.10.2012

Tuotos	Kriteeri	Suoja-aika	Vuonna 2015 vanhentunut
mikä vain	riittävän omaperäinen (=teos)	70 vuotta tekijän kuolemasta	-1944
Äänitallenne	ei mitään	50 vuotta tallennuksesta ja 70 vuotta julkaisusta	-1962 (*)
Kuvatallenne	ei mitään	50 vuotta tallennuksesta tai julkaisusta	-1964
Valokuva	ei mitään	50 vuotta valmistumisesta	-1966 (*)
Tietokanta tai luettelo	työläs tehdä	15 vuotta julkaisusta	-1999
TV- tai radiolähetys	ei mitään	50 vuotta viimeisestä lähetyksestä (voidaan uusia)	-1964
Esitys	teoksen esitys	50 vuotta esityksestä	-1964

*) Vanha, lyhyempi suoja-aika on vanhentanut ennenaikaisesti

s. 49-51

AVOIMET LISENSSIT

- Julkinen aineisto netissä ei ole vapaata riistaa.
- Käyttölupa on erikseen annettava.
- Maailman yleisin avoimen sisällön lisenssi on Creative Commons, CC.

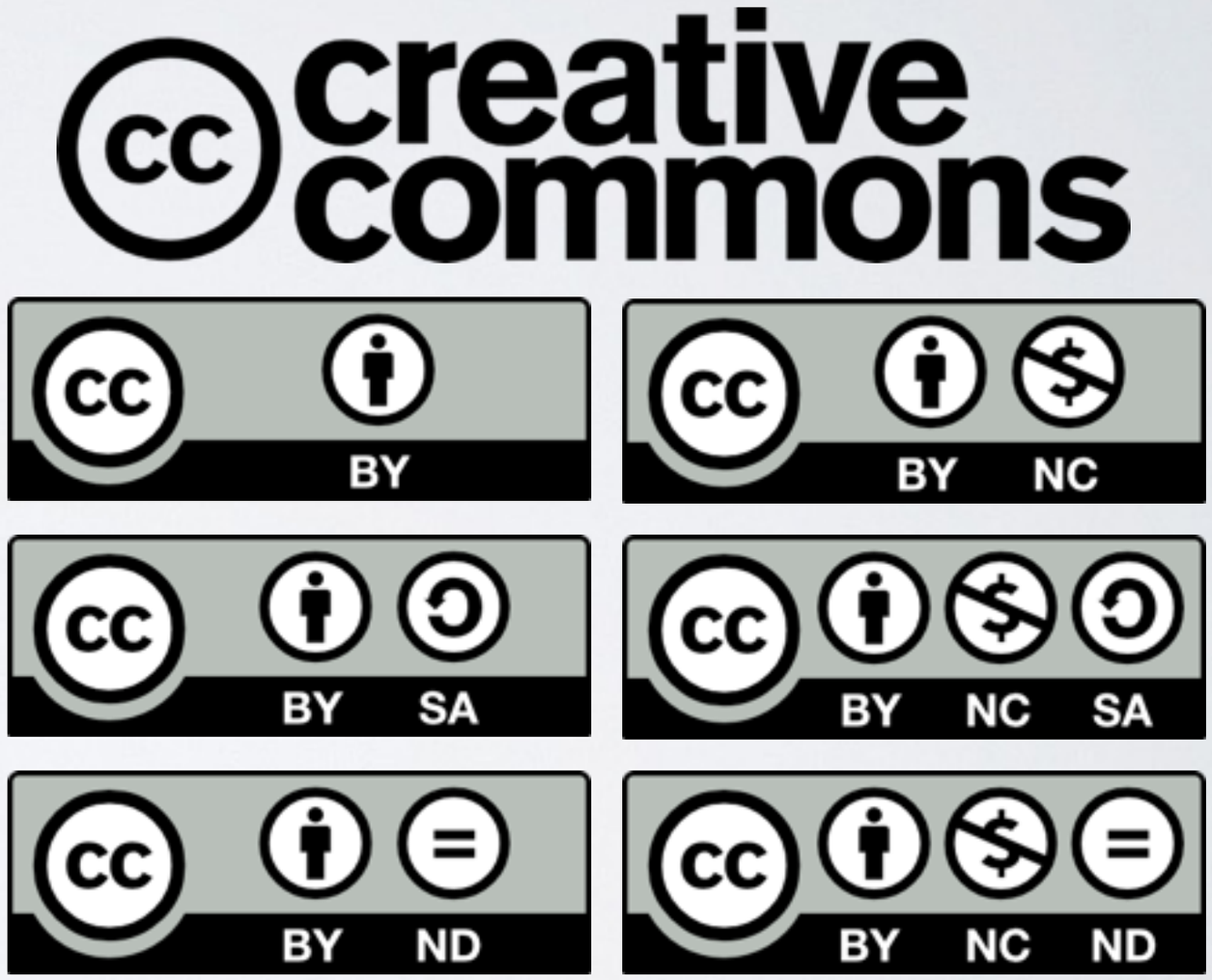

Kopiokissa
osa 5: Julkinen ei ole avointa

Tekijät: Tarmo Toikkanen ja Sanna Vilmusenaho

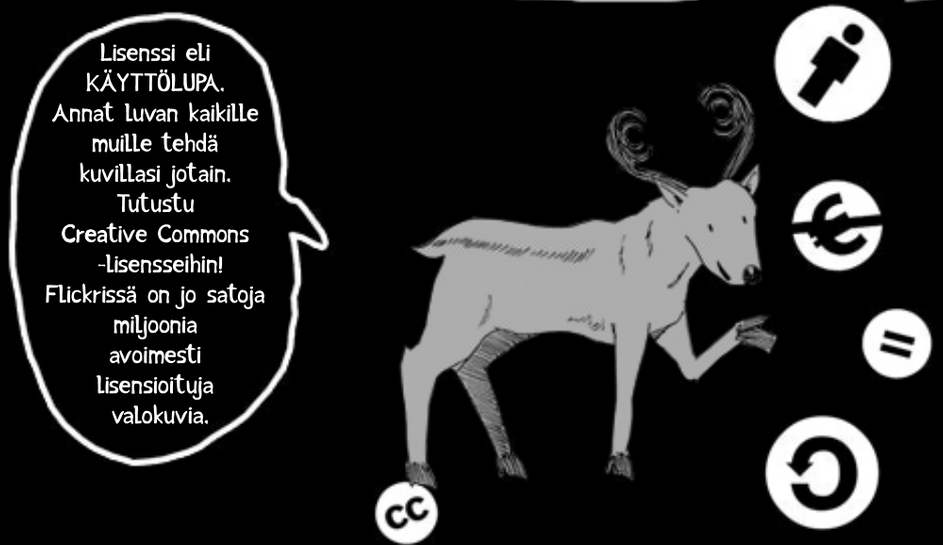

CC BY

KOULUJEN TILANNE

OPETUKSEN LISÄOIKEUDET

s. 79-85

Muuntelu

Väli-
aikainen
tallennus

Digilupa

Kopiointi

Valokopiolupa

Kokoomateokset

Ylioppilas-
kirjoitukset

TV ja
radio

Välitys

Levitys

Esitys

Digilupa 2014–2015

Kolme oikeutta:

1. Skannaa 5-20 sivua / julkaisu digitaaliseen muotoon.
2. Kopioi 20 sivua tai kuvaa / verkkosivusto digitaalisesti.
3. Teosten esitykset saavat tallentua luentotallenteeseen.

Oikeudet sekä opettajalla että oppilaalla.

Ehdot:

- Valmiiksi maksettuna perus- ja toiselle asteelle.
- Skannatut kopiot leimattava.
- Kopiot saa raportoida.
- Käyttö vain opetustarkoituksiin.
- Aineiston jakelu vain samalle opetusryhmälle koulun suojatulla oppimisalustalla.
- Aineisto poistettava jakelusta kurssin päätyttyä.

Tekijänoikeus

- Tekijänoikeusjärjestelmä ja toimijat
- Tekijänoikeuden perusteita
- Tekijänoikeuden kehittäminen
- Lait ja säädökset
- EU-yhteistyö
- Kansainvälinen tekijänoikeus ja sopimukset
- Oikeuksien hallinnointi ja hankinta
- Tekijänoikeusneuvosto
  - Tekijänoikeusneuvoston lausunnot
- Tekijänoikeusasioiden neuvottelukunta

Etusivu > Tekijänoikeus > Tekijänoikeusneuvosto

Tekijänoikeusneuvosto

Tekijänoikeusneuvoston tehtävänä on avustaa opetus- ja kulttuuriministeriötä tekijänoikeutta koskevien asioiden käsittelyssä sekä antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Neuvostosta on säädetty tekijänoikeuslaissa ja asetuksessa. Valtioneuvosto määrää neuvoston kokoonpanon kolmeksi vuodeksi kerrallaan, viimeksi vuonna 2012.

Neuvostossa ovat edustettuina keskeiset tekijänoikeuslaissa säädettyjen oikeuksien haltijat ja suojakohteiden käyttäjät. Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään yksi jäsen nimetään näiden tahojen ulkopuolelta.

Tekijänoikeusneuvoston lausunnot

Tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Jos lausuntopyynnössä on kyse muiden oikeudenalojen tulkinnasta tai kyse on sopimusriidasta eikä tekijänoikeuslain tulkinnasta, tekijänoikeusneuvosto ei näiltä osin anna lausuntoa. Asia käsitellään osapuolten esittämien tietojen perusteella, jolloin tekijänoikeusneuvosto ei normaalisti itse hanki näyttöä asiassa. Lausunnot ovat suosituksen luonteisia. Ne eivät oikeudellisesti sido tuomioistuinta eivätkä lausunnon pyytäjää tai tämän vastapuolta.

Tekijänoikeusneuvoston lausunnoissa on käsitelty tärkeimpiä tekijänoikeuden tulkintakysymyksiä, mm. teostasoa, taloudellisia ja moraalisia oikeuksia, julkista esittämistä, tekijänoikeuden rajoituksia ja tekijänoikeuden siirtymistä. Lausunnot löytyvät Tekijänoikeusneuvoston lausunnot -sivulta.

Lausunnon pyytäminen tekijänoikeusneuvostolta

Tekijänoikeusneuvostolta voi pyytää lausuntoa kuka tahansa, esimerkiksi yksityishenkilöt, yritykset, yhteisöt, poliisi, hallintoviranomaiset ja tuomioistuimet. Lausunnon pyytäminen ei edellytä henkilökohtaisen intressin olemassaoloa.

Tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja kirjallisen lausuntopyynnön perusteella. Lausuntopyyntö voidaan esittää myös sähköpostitse (tekijanoikeusneuvosto@minedu.fi). Jos lausuntopyynnössä tarkoitetussa asiassa on vastapuoli, tälle varataan mahdollisuus antaa vastine, jollei vastineen antaminen ole ilmeisen tarpeetonta. Tekijänoikeusneuvosto käsittelee lausuntoasiat täysistunnossa tai jaostossa.

Käsittelyajat voivat vaihdella vireillä olevien lausuntopyyntöjen määrästä riippuen. Tällä

Linkkejä

Linkit aukeavat uuteen selainikkunaan.

Tekijänoikeusneuvoston tehtävistä ja kokoonpanosta saa tietoja valtioneuvoston hankerekisteristä [HARE]

Neuvoston www-sivuilla olevat uudemmat lausunnot ovat pääasiassa pdf-tiedostoina.

Pdf-tiedostojen lukemisen mahdollistavan ilmaisohjelman voi ladata tarvittaessa. [Adobe]

PÄHKINÄN-KUORESSA

- Tekijänoikeussuojan piirissä on kaikki luova ja omaperäinen, lisäksi kaikki valokuvat, ääni- ja videotallenteet, työläät tietokannat ja luettelot, esitykset sekä tv- ja radiosignaalit.
- Suoja kestää omaperäisten teosten osalta 70 vuotta tekijän kuolemasta, muissa tapauksissa 15-70 vuotta valmistuksesta tai julkaisusta.
- Yksityiseen käyttöön saa aina kopioida, ja kirjastohenkilökunta saa auttaa kopion tekemisessä.
- Suojattua aineistoa voit käyttää tietyllä tavalla, jos löydät luvan laista, sopimuslisenssistä, avoimesta lisenssistä tai tekijältä kysymällä.

Kuva: Thomas@Flickr, CC BY

10 APUVÄLINETTÄ KOULUILLE

http://bit.ly/10apua

1. Diagnostisia testejä
2. Kirja
3. 75 viikon pulmaa ratkaisuineen
4. Kopiokissa-sarjakuvat
5. Videoluennot
6. Käyttöoikeuksien selvitystyökalu
7. Sopimusmalleja
8. Oppilaitoksen tekijänoikeus-ohjeiden laatimisopas
9. Hyödyntäkää selittäviä piirustuksia
10. Käyttäkää avointa sisältöä

LISÄÄ TIETOA

www.opettajantekijanoikeus.fi

www.kirjastot.fi/fi/tekijanoikeus/

tarmo.toikkanen@iki.fi